

Nr 85.

Av herr **Munktell**, om pension åt docenten i musikforskning vid Uppsala universitet Richard Engländer.

Docenten i musikforskning vid Uppsala universitet, dr phil. Richard Engländer, fyller den 17 februari 1954 65 år och frånträder därmed sin docentur. Med anledning därav hemställde universitetet efter förslag av humanistiska sektionen om en pension på 6 000 kronor för Engländer. Universitetet kunde därvid anknyta till att docenter, som faller för åldersstrecket, i vissa fall beviljats pension. Så t. ex. erhöll på sin tid docenten i egyptiska språket, Ernst Akmar, och docenten i kemi, Erik Söderbäck, båda vid Uppsala universitet, pension. Riksdagen har även i vissa fall beviljat pension för universitetsdocents änka.

Universitetets hemställan tillstyrktes av kanslern för rikets universitet, medan statskontoret med hänsyn till arten och kortvarigheten av Engländers verksamhet vid Uppsala universitet eller eljest i det allmännas tjänst icke fann sig kunna understödja framställningen. Genom beslut den 11 december 1953 lämlade Kungl. Maj:t densamma utan åtgärd. I detta speciella fall torde statskontorets avstyrkande ha inneburit en viss formalism. Man synes nämligen helt ha lämnat ur räkningen vissa för detta fall särskilda omständigheter, som mer än väl torde uppväga de av statskontoret anförda betänkligheterna.

Engländer anlände till Sverige som politisk flyktning från Tyskland i maj 1939 och blev svensk medborgare i november 1947, varefter han 1948 förordnades till docent i musikforskning. Redan innan Engländer nödgades ta sin tillflykt till Sverige hade han skaffat sig ett känt namn som musikvetenskapsman och musiker, och han hade redan i Tyskland gjort mycket framstående insatser inte minst som utforskare av svensk musikhistoria under Gustaf III:s tid. Vid bedömningen av frågan om pension till honom bör inte denna omständighet förbises.

Under de snart 15 år Engländer har varit verksam i Sverige har han också tillfört svensk kultur bidrag och impulser, som vida torde överstiga vad som är vanligt för universitetsdocenter. Hans forskningsinsatser under denna tid har av sakkunniga både inom och utom Sverige bedömts som synnerligen framstående, och det framgår klart att hans bidrag till just svensk musikhistoria är banbrytande. Att han med heder skulle ha beklätt en professur inom sin vetenskap, om en sådan hade kunnat erbjudas honom, är också höjt över varje tvivel. Hans lärarverksamhet vid Uppsala universitet har varit mycket högt skattad, och det bör även framhållas, att han under tio år har varit en hängiven medarbetare i folkbildningens tjänst som lärare vid det s. k. folkuniversitetet.

Engländers insatser är emellertid inte begränsade till det vetenskapliga arbe-

tet och lärarverksamheten. Hans enastående kännedom om och inlevelse i svensk musik från 1700-talet och början av 1800-talet har inspirerat honom att iordningställa och framföra program i radio och på konserter. Därmed har han på ett utomordentligt sätt förnyat och berikat repertoaren av svensk musik. Även på detta område har han givit banbrytande impulser och gjort insatser av bestående värde.

Docenten Engländers sällsynt förnämliga insatser framgår klart av de omdömen, som avgivits om honom av framstående musikkännare. Detta material jämte humanistiska sektionens förutnämnda framställning kommer under hand att ställas till utskottets förfogande. Jag vill därvid framhålla att professor Knud Jeppesen är en av världens erkänt ledande musikkforskare.

Ytterligare en omständighet vill jag framhålla, nämligen att det skulle vara orimligt att invända, att Engländer själv kunde ha sört för sin pensionering. Han anlände hit för knappt 15 år sedan och var då utan alla ekonomiska tillgångar. Hans inkomster har därefter varit små, emedan han av ideella skäl har valt att ägna största delen av sin kraft åt en kulturellt synnerligen värdefull men pekuniärt föga lönande vetenskaplig och konstnärlig verksamhet. Kravet att själv sörja för sin trygghet på ålderdomen kan icke rimligen ställas på en man som har haft Engländers hårda levnadsöden och trots detta har gjort en stor insats i svenskt kulturliv. Något för framtiden farligt prejudikat skulle det därför inte vara att bevilja denne ovanligt förtjänte man en skälig pension.

Det synes vara en hederssak att staten visar sin tacksamhet för detta arbete i Uppsala universitets tjänst och för denna kulturinsats av bestående värde genom att trygga Engländers ålderdom.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att en årlig pension på 6 000 kronor från och med den 17 februari 1954 måtte beviljas docenten i musikkforskning vid Uppsala universitet dr phil. Richard Engländer.

Stockholm den 24 januari 1954.

Henrik Munktell.
